

Oponentský posudek diplomové práce

Akademie výtvarných umění v Praze, Studijní program Výtvarná umění, Ateliér Malířství III

Adrian Altman: Šašci na dvorech králů odpadu, 2021

V okamžiku kdy jsem byl osloven, abych oponoval diplomovou práci Adriana Altmana, jsem hned zbystřil. Vybavila se mi totiž vzpomínka na rozhovor s ním, v němž jsme si při instalaci výstavy nazvané s jistou ironickou nadsázkou „Podstata malby“ sdělovali své názory na z pohledu nás obou poněkud problematickou úlohu malby v dnešním čím dál těsnějším propojení umění s investičním kapitálem. Altmanova nejen malířská tvorba v tomto ohledu pro mne byla tehdy čerstvým vzduchem. Autorovo pohrávání si s nadsázkou a balancování mezi zajímavými formálními inovacemi a seberonií nejen autora, ale i jeho malířského gesta, mi přišlo jako zajímavá cesta k dialogu nad pastí do které jsem českou malbu viděl v posledních letech neúprosně směřovat.

Jeho dosavadní tvorba, pohybující se od zmíněných malířských experimentů, přes experimenty kulinářské až ke kolektivním aktivitám nastupující mladé umělecké generace, pro mne v tomto ohledu znamenala naději že výtvarnost i v oblasti tak svou historií a současným kontextem zatíženého média má prostupnější hranice a zajímavější budoucnost než jsem se obával. V dalších dvou letech nicméně následovala ona pandemická pomlčka, u někoho spojená s únikem do virtuálních alternativ, pro jiné naopak s introspekci i horečnou aktivitou v soukromí ateliérů.

Když jsme se po ní zase setkali, tentokrát nad touto tehdy rozpracovanou diplomovou prací, Adrian Altman mne okamžitě překvapil posunem svého vyjádření směrem k médiu samotnému, spočívajícím nejen v soustředění se na abstraktní pojetí obrazu, ale také přijetím tradičnějších technik a materiálů, především olejomalby. Možná jsem byl zpočátku trochu zmaten a zaražen, nicméně nezměnila se jen Altmanova malba, ale především situace v níž ji nyní prezentuje, jak i sám naznačuje v textové části své diplomové práce.

Tento text je ostatně pro pochopení jeho tvůrčí geneze i jeho současných postojů, ale především malířské části práce naprosto zásadní, a lze ho v tomto ohledu chápat i jako její integrální součást. Odhaluje nám mimo jiné, že jeho polemické postoje a smysl pro chápání současné malby v jejích širších uměleckých i společenských souvislostech zdaleka neztratily svoji břitkost, jak o tom ostatně svědčí už samotný název jeho diplomky, převzatý z formulace proslulého kritika spektakularity kapitálu Guye Deborda. Také nám tu poskytuje cestu k pochopení, proč se ve své současné práci obrací právě k abstrakci a jemné práci se strukturálními a barevnými nuancemi obrazové plochy. Abstraktní malba je v historii moderního umění, stejně tak jako v realitě

současného, samozřejmě známým bojištěm mezi svobodou vyjádření a indiferentní zaprodaností umělecké dovednosti. Onen adornovský paradox svobody omezené na orámované pole obrazu, je v realitě uměleckého provozu stále nedořešenou enigmou, houpající se mezi tvůrčím procesem a finální komoditou. Podobně ambivalentním je i samotný Altmanův vztah k vlastní malířské práci. Toto napětí v současných úlohách tvůrce, formy i média, stejně tak jako institucionální specifika samotného uměleckého vzdělávání si však velmi dobře uvědomuje a především je ve svém textu jasně a trefně formuluje.

Samotné v rámci diplomové práce prezentované malby, možná ani bez této autorovy dialektiky mezi vědomím neodvratné političnosti tvůrčího konání a hledáním vlastního vnitřního smyslu své činnosti nelze v celé komplexitě uchopit. Jistě jsou to skvěle zvládnuté, dobře vyvážené a velmi citlivě se vzájemně doplňující malby, které ale sám autor ironickým převrácením klasické macho fráze pozdního modernismu popisuje jako „...*tak dobré malby, že byste ani nepoznali, že je namaloval muž*“. Agresivitu expresivního gesta, spojovaného někdy právě s maskulinní dominancí, vskutku na jeho plátnech nahradila jemnější hra štetce a barev s ohledáváním intimních zákoutí obrazového pole i vzájemné symbiózy všech těchto prvků. Právě v tomto vzájemném doplňování autorových myšlenek a jeho výtvarné práce asi vidím i zásadní potenciál pro jeho další tvorbu. Jak zase sám ve svém textu zmiňuje – i tato jeho diplomová práce není něčím zcela finálním – je to spíše práh, který překračuje mezi jednou výraznou fází své studentské tvorby směrem do fáze nové, jejíž podobu zatím můžeme jen tušit.

Z důvodu všech výše uvedených pozitiv doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě a udělení titulu MgA.

Díky tomu také navrhuji výslednou známku **výborně**.

Mgr. Viktor Čech, Ph.D.

V Praze 29. 8. 2021

